

ІСТОРИЧНА ГРА-КВЕСТ «300 ФЕЙКОБОРЦІВ»

Матеріали розроблені в рамках грантової програми проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», який виконується IREX (Рада наукових досліджень та обмінів) за підтримки Посольства Великої Британії та США, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси. Зміст матеріалів не обов'язково відображає думку та не є офіційною позицією IREX, а також Уряду Великої Британії та США. Дані матеріали дозволяється використовувати з навчальною метою та за умови, якщо це здійснюється безоплатно для кінцевого споживача. Обов'язковим є посилання на проєкт «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність»

Авторський колектив:

Острианко А.М. – професор, кандидат історичних наук, завідувач кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Стрілюк О.Б. – заступник директора Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського з наукової роботи, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, керівник гуртка Чернігівської Малої академії наук учнівської молоді.

Павленко Л.А. – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, консультант з історії, правознавства, громадянської освіти, географії, краєзнавчо-туристичної роботи та медіаосвіти комунальної установи «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Чернігівської міської ради».

Коваленко О.О. – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.

Гринь О.В. – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, учитель-методист, учитель історії Чернігівського обласного педагогічного ліцею для обдарованої сільської молоді, керівник гуртка Чернігівської Малої академії наук учнівської молоді.

Цільова аудиторія: здобувачі освіти історичних спеціальностей вищих навчальних закладів та закладів загальної середньої освіти України.

Мета: залучення та заохочення до якісної роботи з інформацією, протидії дезінформації, пропаганді та маніпуляціям, оволодіння навичками перевірки інформації, формування компетентностей медіаграмотності, критичного мислення, соціальної толерантності, стійкості до впливів інформаційної та візуальної грамотності, цифрової безпеки, креативності; розвиток інноваційних форм, через які здійснюється поширення ідей свідомого медіаспоживання.

У XXI столітті людство, як ніколи раніше, знаходиться в інформаційному вирії. Нова інформація надходить звідусіль. Поруч з традиційними та вже добре знайомими медіа, такими як друкована преса, телебачення, радіо, з'являються нові медіа, пов'язані з розвитком інтернету та особливо соціальних мереж. Проте крім переваг ця ситуація містить і серйозні небезпеки, адже орієнтуватися в усій цій новій інформації стає все важче, тому людина непомітно для себе може стати жертвою маніпуляцій, об'єктом пропагандистської кампанії, або ж опинитися в епіцентрі інформаційної війни. Актуальним зараз є не стільки отримати інформацію, скільки вміти її критично відібрати, проаналізувати, відрізнити правду від неправди та напівправди.

Саме тому інфо-медійна грамотність та критичне мислення входять до числа так званих навичок XXI століття, які є необхідними для досягнення успіху у сучасному інформаційному світі. Чи потрібна історикам медіаграмотність?

Для українського суспільства важливим чинником, який сприятиме консолідації нації, є становлення історичної свідомості. Загрозу цьому становлять маніпуляції, які полягають у неоднозначному тлумаченні подій минулого. На жаль, історія часто використовується як інструмент політичної боротьби, історичні факти трактуються з перекрученнями, замовченнями чи перебільшеннями на догоду різним політичним силам. Таким чином, історія, яка має об'єднувати націю, використовується для її роз'єднання.

На перешкоді цим процесам мають стояти професійні історики. Особливість історичних студій полягає у тому що подія, яка вже відбулася, і дослідника розділяють час і простір. Як сказав Тімоті Снайдер, «історик не володіє істиною, він не обов'язково її знайде, але він її шукає». Шукає він її за допомогою історичних джерел, і тільки від того, наскільки всебічно, цілісно, критично він їх опрацює, залежить, наскільки він наблизиться до істини. Для цього майбутній історик повинен критично мислити, бути інформаційно та візуально грамотним. Як ми можемо побачити, фактично усі компетентності, які забезпечує інфо-медійна грамотність, є актуальними для історика.

Сюжет історичної гри-квесту «300 фейкоборців»

У неосяжних синіх глибинах Медіапростору тисячоліттями триває боротьба добра і зла, світла і темряви, правди і медіабрехні. Це запекле протистояння легендарних фейкоборців та підступних дезінформаторів. Воно не завершене і по сьогодні.

Року 1700 було скликано Всезагальний інфомедійний з'їзд, який постановив створити Паністоричну лігу з центром у Черніговевії. Вона мала стати останнім форпостом на шляху сил медіазла. Дуже довго ворог діяв потай, потихеньку відвойовуючи шматки медіапростору.

Аж поки у XXI столітті проти фейкоборців і всіх свідомих споживачів інформації виступило страшне незлічене військо Маніпулеркса I, в якому пліч о пліч йшли нахабні фейки, безсоромні маніпулятори, брутальні дезінформатори, жадібні джінсмейкери та хитрі судженнатули.

Військо рушило на Черніговевію з метою захопити її і встановити царство інформаційної брехні. Часу на підготовку у фейкоборців залишалося обмаль і здавалося, що шансів у них не було. Навіть славетний Телерадіооракул пророкував їм поразку. Але це стало його єдиним помилковим пророцтвом.

Поки вороже військо рухалось на Черніговевію, цар Історид мав зібрати армію фейкоборців і зупинити навалу. Під знаменами Черніговевії зібралися студентанці та учнешкольці. Вони були сміливими і відчайдушними, але їх було набагато менше за ворогів. Надто мало знали вони про медіанесправедливість, погано володіли сучасною зброєю – методами критичного мислення та онлайн інструментами. І сказав тоді Історид: «Для перемоги і тисячі недостатньо, а для здобуття правди і 300 вистачить».

Лічені дні залишалося до вирішальної битви. Місце для неї обрали у Медіапільському перешийку, де стояв Черніговевийкий колегіум. Саме тут все мало завершитися. Історид звернувся за допомогою до всіх медіапатріотичних істориків і почав готувати студентанців. Позаду залишилися виснажливі медіаісторичні навчання і маневри. І ось нарешті час настав.

І дано було їм пророцтво: «І підете ви дорогою нечуваних і небачених дотепер випробувань, долаючи гори, ріки, ліси і поля. І будуть вас вводити в оману інфомедіабрехнею і пропагандою, навіювати вам оціночні судження, нав'язувати мову ворожнечі, заплутувати фейковими мапами, фотозображеннями та карикатурами, ховати правду під чаклунськими хитрощами. Ви не побачите одразу свого ворога – він зник ховатися і хитрувати, обманювати і прикидатися. І тільки навички критичного мислення, знання основ медіаграмотності, терпіння, уважність, співпраця і колективна робота допоможуть розв'язати усі загадки, розпізнати і обійти всі пастки, розгледіти усі фейки та виконати всі завдання.

Наприкінці ви знайдете чарівний Ліхтар інфомедійного світла, який остаточно розвіє темряву історичної брехні, і врятуєте наш медіапростір...»